

PAY:n tulevaisuusryhmän selvitys PAY:n hallitukselle

Selvitys on hyväksytty PAY:n hallituksen kokouksessa marraskuussa 2010

Kun Pohjolaa verrataan muuhun Eurooppaan, voidaan selkeästi todeta, että pohjoismaiset yhteiskunnat rakentuvat yhteiselle arvoperustalle. Pohjoismaat ovat rakentaneet hyvinvointivaltionsa yhteisellä poliittisella tahdolla, joka on antanut yhteiskunnille vahvan yhteenkuuluvuudentunteen.

Pohjoismailla on taloudellisessa mielessä paljon yhteistä. Ne ovat pieniä avoimia talouksia, joissa ulkomaankaupalla on suuri taloudellinen merkitys. Pohjoismaiden rakennemuutos on ollut nopea, teollisuus perustuu moderniin teknologiaan ja palvelusektorin yrityksiin.

Pohjoismaissa palkansaajat ovat tämän lisäksi kansainvälisessä vertailussa hyvin vahvoja työmarkkinoilla. Pohjoismainen malli työehtosopimuksineen ja vahvoine työmarkkinaosapuolineen on menestyksekkäästi yhdistänyt oikeudet ja palkanssajien turvan hyvän kilpailukyvyn ja tehokkaasti toimivan talouden kanssa. Tämä malli on mahdollistanut vahvojen ja hyvinvoimivien hyvinvointivaltioiden rakentamisen.

Tämän mallin puolustaminen, vahvistaminen ja kehittäminen on PAY:n Pohjola -työn yleinen tavoite ja pohjoismaisen työn perusta.

Kiitos järjestöjen poliittisen voiman, PAY:n jäsenjärjestöjen yhteistyöllä on mahdollisuuksia kehittyä, ja PAY:n esittämät näkemykset voivat saada vastakaikua.

PAY:n kannalta on tärkeätä luoda puitteet paremmalle yhteistyölle työnantajien ja pohjoismaisen hallitusyhteistyön kanssa, mutta tärkeätä on myös, että PAY ei pelkästään keskity tähän. PAY-yhteistyö on myös poliittista yhteistyötä keskeisissä poliittisissa Pohjolan rajat ylittävissä kysymyksissä.

Joissakin kysymyksissä se, että muotoillaan yhteinen kanta, voi vahvistaa pohjoismaista ammattiyhdistysliikettä. Kun voidaan todeta, että koko pohjoismainen ammattiyhdistysliike tukee tiettyä asiaa, argumentaation painoarvo kasvaa.

PAY pyrkii luomaan läheiset yhteydet pohjoismaisten ammattisihteeristöjen kanssa tavoitteena molemminpuolinen kokemusten vaihto ja niin suuressa määrin kuin mahdollista yhtenäisen toiminta pohjoismaiden palkansaajien kannalta keskeisissä kysymyksissä.

PAY:n pohjoismaisen työn painopisteet

Pohjoismainen ministerineuvosto (PMN) ja Pohjoismaiden neuvosto (PN) ovat tärkeitä foorumeita, kun PAY nostaa esille ay-kysymyksiä pohjoismaisella tasolla. PAY:llä on organisaationa itsenäinen mandaatti jäsenjärjestöjen etujen pohjalta yrittää vaikuttaa pohjoismaisiin hallitus- ja parlamentaarikkoyhteistyöhön.

PAY:n pyrkimyksenä on:

- Laatia yhteisiä kannottoja keskeisistä pohjoismaisista kysymyksistä sekä parhaalla mahdollisella tavalla hankkia niille tukea Pohjoismaisessa ministerineuvostossa ja Pohjoismaiden neuvostossa. Koska palkkataso on paljon alempi ja työolosuhteet paljon huonommat monessa EU:n jäsenmaassa kuin mihin me pohjoismaissa olemme tottuneet, työvoiman liikkuvuuden Pohjolassa kohtaamat rajaesteet ja esimerkiksi sosiaalinen polkumyynti ovat ajankohtaisia ja keskeisiä kysymyksiä PAY:n kannalta
- Esittää, että PMN säännöllisesti pohjoismaisella tasolla järjestää kolmikantakokouksia työnantajien, pohjoismaisen ammattiyhdistysliikkeen ja pohjoismaiden ministereiden välillä.
- Toimii PMN:n luonnollisena yhteistyökumppanina työmarkkinakysymyksissä, kansainvälisissä työoikeuskysymyksissä ja muissa ammattijärjestöjen jäsenten

kannalta keskeisissä kysymyksissä sekä luonnollisena kumppanina politiikka-asiakirjojen laatinmisessa.

- Yhteyksien ja vuoropuhelun avulla edistää sitä, että puheenjohtajakausiensa ohjelmissa nostetaan esille pohjoismaisten palkansaajien kannalta keskeisiä kysymyksiä.

Eurooppa-kysymykset ovat yhä keskeisemmässä roolissa pohjoismaisessa yhteistyössä, ja PMN:n kokouksissa käsitellään usein kysymyksiä, jotka ovat vahvasti esillä EU:n agendalla. EU/ETA-kysymykset ja pohjoismaiset kysymykset ovat siten läheisesti yhteen kietoutuneita, ja PAY:n sisäinen hyvin toimiva yhteistyö EU/ETA -kysymyksissä on tärkeä asia, kun toimitaan PMN:n ja eri pohjoismaisten ministerineuvostojen kanssa. PAY:n kannalta on erityisen keskeistä painottaa paremman pohjoismaisen koordinaation tärkeyttä kysymyksissä, jotka liittyvät palkansaajien oikeuksiin, ja joita käsitellään ja joista päätetään EU:n toimielimissä.

Hyvät yhteydet eri puolueryhmien välillä Pohjoismaiden neuvostossa voivat myös tukea PAY:n tavoitteiden saavuttamista pohjoismaisessa yhteistyössä. Mikäli asia nousee esille Pohjoismaiden neuvostossa on myös mahdollista, että se ajankohtaistuu Pohjoismaiden ministerineuvostossa.

PAY:n Eurooppa-työn painopisteet

Pohjoismaissa suuri osa lainsäädännöstä rakentuu sääntöihin, jotka ensin on hyväksytty Euroopan unionissa. Ammattiyhdistysliikkeen on, turvatakseen pohjoismaisen ammattiyhdistysliikkeen edut, aktiivisesti seurattava ja vaikutettava EU:ssa tehtävään työhön. Tämä pitää paikkaansa myös Norjan ja Islannin osalta, jotka ETA-sopimuksen kautta ovat sisämarkkinalainsäädännön kattamia. Islannin status hakijamaana tarkoittaa, että EU on entistä enemmän läsnä islantilaisten kollegoiden toiminnassa.

EU:n laajentumisen jälkeen on ollut tarve luoda työmarkkinoille tehokkaita sääntöjä, joita yksittäiset jäsenvaltiot työmarkkinoilla sekä toteuttavat että soveltavat. Vaikka muissa maissa kyseiset säännöt toteutetaan kansallisella lainsäädännöllä, Pohjoismaiden kannalta on tärkeätä, että ne EU-säännöt, jotka liittyvät palkka- ja työehtoihin, voidaan toteuttaa työmarkkinaosapuolten välisillä sopimuksilla.

Jo tänään EU toimii lähes kaikilla politiikka-alueilla, jotka vaikuttavat työvoimaan, yksittäiseen ihmiseen ja yhteiskuntakehitykseen. PAY:n Eurooppa-poliittisessa yhteistyössä meidän on siksi painotettava sellaisia kysymyksiä, joissa meillä on yhteisiä pohjoismaisia intressejä, ja joissa meillä Pohjolassa on yhdessä parhaat mahdollisuudet vaikuttaa politiikan muotoutumiseen.

EU -tuomioistuin on viime vuosien aikana useassa tuomiossa puuttanut työmarkkinoiden olosuhteisiin ja siten asettanut paineita kansalliselle lainsäädännölle ja säännöille sekä työehtosopimuksille. Tästä syystä on tärkeätä, että pohjoismainen ammattiyhdistysliike tällaisissa tapauksissa painostaa hallituksiaan, jotta ne käyttäisivät väliintulo-oikeuttaan EU-tuomioistuimessa.

PAY:n Eurooppa-valiokunnan asema on keskeinen. Valiokunta kokoontuu ennen jokaista EAY:n hallituksen kokousta ja keskustelee EAY:n esityslistalla olevista jäsenjärjestöjen kannalta tärkeistä kysymyksistä. Brysselin toimistot on aina kutsuttava Eurooppa-valiokunnan kokouksiin. Eurooppa-valiokunnalla on myös keskeinen rooli, kun käsitellään myöhemmin PAY:n hallituksen kokouksissa esille nostettavia EU:hun liittyviä kysymyksiä.

Sellaisissa erityisissä EU-kysymyksissä, joissa vallitsee yhteinen näkemys, voi joskus olla hyödyksi, että PAY hyväksyy yhteisen politiikka-asiakirjan. Nämä asiakirjat voivat tukea pohjoismaisten ay-näkemyksen esille tuomista ajankohtaisissa keskusteluissa, joissa voi olla hyvä osoittaa, että Pohjolan ammattiyhdistysliike kokonaisuudessaan on tietyn asian takana. Ne voivat samalla toimia hyvinä argumenttikokoelmina. Tämän tyyppisen asiakirjan laatimista edeltää aina PAY:n hallituksen päätös, ja PAY:n hallitus myös hyväksyy valmiit esitykset. Tämän tyyppisten politiikka-asiakirjojen

hyväksyminen edellyttää yksimielisyyttä PAY:n hallituksessa.

Kansalliset hallitukset ja Euroopan parlamentti ovat tärkeitä kanavia, kun vaikutetaan asiakysymyksiin EU:ssa. PAY:n jäsenjärjesöt vastaavat näistä yhteyksistä, koska vain niillä on se poliittinen painoarvo ja ne poliittiset yhteydet, joita tässä edellytetään. Näissäkin kontakteissa voi olla eduksi, jos voi esittää asian koko pohjoismaisen ammattiyhdistysliikkeen yhteisenä kantana. Erityistapauksissa PAY voi, mikäli kyseisen Pohjoismaan jäsenjärjestöt niin haluavat, osallistua tapaamiseen kansallisen hallituksen kanssa.

PAY:n Itämeri-työn painopisteet.

Viimeisten vuosikymmenten muutokset Itämeren alueella ovat olleet dramaattiset. Neuvostoliiton kaatuminen ja EU:n laajentuminen ovat luoneet aivan uuden taloudellisen ja poliittisen todellisuuden Pohjolan lähialueilla.

Itämeren toisella puolella olevat maat ovat meidän naapureitamme, ja Pohjolan ammattiyhdistysliikkeen kannalta solidarisuus ja yhteenkuuluvuus näiden maiden palkansaajien kanssa on erityisen merkittävä asia. He tarvitsevat meidän ja me heidän tukea, jotta voimme välttää paineen alentaa palkkoja ja heikentää työehtoja omissa maissamme.

PAY:n tavoitteena on;

- Vahvistaa ihmis- ja ay-oikeuksia Itämeren alueen maissa mm. vahvistamalla ILO-tietoutta.
- Solidaarisesti tukea Baltian valtioita, Puolaa ja Venäjän Itämeren alueita niiden taistelussa järjestäytymisasteen nostamiseksi ja ammattiyhdistysliikkeen vahvistamiseksi kehittämällä sosiaalista vuoropuhelua sekä hyvinvoinnin kehittämiseksi eri maissa.

- Helpottaa ja kehittää työvoiman liikkuvuutta Itämeren alueella samalla, kun turvataan kaikille työntekijöille yhtäläiset oikeudet ja se, että kasvava liikkuvuus ei muutu työväliseksi, joka painaa palkkoja ja työehtoja alaspäin. Tästä me emme selviydy yksin, vaan tarvitsemme yhteistyötä viranomaisten, poliitikkojen ja työnantajien kanssa.
- Huolehtia, että pohjoismaalaiset yritykset Baltian valtioissa, Puolassa ja Venäjällä toimivat sosiaalisesti vastuullisesti ja hyvinä esikuvina sosiaalisessa vuoropuhelussa ja ammattiyhdistysoikeuksien kunnioittamisessa.
- Kehittää BASTUNia hyvin toimivana Itämeren alueen ammatillisten järjestöjen verkostona. PAY:n on erikseen painotettava aloitteita, jotka vahvistavat ay-oikeuksia ja sitä, että mukana olevat järjestöt voivat kasvaa ja järjestää enemmän palkansaajia sekä vastustaa sosiaalista polkumyyntiä.
- Seurata ja vaikuttaa poliittisiin panostuksiin esimerkiksi Itämeri-strategian ja pohjoisen ulottuvuuden puitteissa esimerkiksi CBSS:ssä, EU:ssa ja eri kansallisissa elimissä. Usealla pohjoismaisella ammattisihteeristöllä on tällä hetkellä varsinkin Baltiassa omaa toimintaa. Paremmen kokemusten vaihdon kehittäminen on toivottavaa.
- Luoda yhteyksiä ja yhteistyöalueita alueella toimivien eri hallitusyhteistyömuotojen kanssa.

PAY:n toimintatapa

PAY:n sihteeristö on kooltaan rajallinen, ja siksi on tärkeätä, että kehitämme läheistä yhteistyötä PAY:n sihteeristön ja jäsenjärjestöjen sihteeristöjen välillä. PAY:n taloudelliset voimavarat tuskin kasvavat merkittävästi. Tästä syystä PAY:n sihteeristön osaamista ja resursseja voitaisiin vahvistaa esimerkiksi kiinnittämällä jäsenjärjestöjen

asiantuntijoita sihteeristön toimintaan ja toimimalla yhteistyössä Brysselissä sijaitsevien toimistojen kanssa tai delegeimalla jonkin tehtävän yksittäiselle järjestölle.

PAY:n pohjoismaisessa työssä on myös kyse yhteyksien strukturoimisesta ja järjestämisestä ammattillisten järjestöjen ja pohjoismaisten ammattisihteeristöjen kanssa. PAY valottaa poliittisia ongelmia kokouksien, konferenssien ja seminaarien avulla.

Uudet yhteistyömuodot, kuten virtuaaliverkostot ja modernin teknologian hyödyntäminen, voivat mahdollistaa asiantuntijoiden kokoamisen ilman, että PAY:n on perustettava virallisia jaostoja. PAY voi kokoamalla keskeisiä työntekijöitä eri foorumeilla (koulutus, työmarkkinapolitiikka jne.) rakentaa verkostoja, joita voidaan hyödyntää konkreettisesti politiikan kehittämisessä. Samalla jäsenjärjestöt saavat omaa lisäarvoa, kun niillä on foorumi, jossa ne voivat testata ideoita yli maiden rajojen.

Pohjoismaisten ehdokkaiden valinnat kansainvälisten järjestöjen johtaviin elimiin (kuten esimerkiksi EAY, ITUC, TUAC ja ILO) käsitellään erikseen. Tässä yhteydessä yhteenkuuluvuus ja se, että tuetaan yhteisiä pohjoismaisia tai muita ehdokkaita, on yleensä menestyksen edellytys. Näistä kysymyksistä keskustellaan pääsääntöisesti erillisissä puheenjohtajakokouksissa (PAY:n jäsenjärjestöjen puheenjohtajien epävirallisia kokouksia). Kansainvälisissä järjestöissä olevien PAY-edustajien on säännöllisesti informoitava PAY:n jäsenjärjestöjä.

PAY:n tulevaisuusryhmä esittää seuraavaa:

- Toimintakonferenssi järjestetään joka kolmas vuosi, ja se on politiikkaa kehittävä foorumi.
- Hallitus jatkaa nykymuodossaan. Esityslista laaditaan yhteistyössä työvaliokunnan kanssa.
- Työvaliokunta vastaa myös jatkossa päivittäisestä johtamisesta.
- Vuosittain järjestetään kaksi strategiakokousta kansainvälisille sihteeille/vastaaville toimitsijoille jäsenjärjestöissä.

- Pohjoismaisessa yhteistyössä sovitamme yhteen edustusta kansainvälisissä organisaatioissa rotaatioperiaatteen avulla. Tämä on PAY:n kannalta tärkeää, koska tämä periaate varmistaa, että pohjoismaiset järjestöt saavat edustuksen, jota yksittäiset jäsenjärjestöt eivät yksinään saisi. Näiden elinten työstä raportoidaan säännönmukaisesti PAY:n hallitukselle.
- PAY järjestää suurempien kokousten ja kongressien yhteydessä, silloin kun se on mahdollista, yhteistyössä jäsenjärjestöjen kanssa lyhyempiä kokouksia ja briiffauksia, jotka voivat varmistaa informaation toimivuuden ja yhteisen toimintalinjan.
- PAY kehittää mahdollisuuksia hyödyntää modernia teknologiaa siten, että PAY paremmin ja edullisemmin voi kommunikoida jäsenjärjestöjen kanssa. On myös kokeiltava virtuaalisten verkostojen kehittämistä yksittäisillä asia-alueilla.
- Säännöt tarkistetaan.
- Kotisivut päivitetään säännöllisesti.